

Mladinski sodnik in vzgojitelj*

Katja Vodopivec

Pojem vzgojitelja

Z občutkom velike negotovosti sem prevzela referat o sodelovanju mladinskega sodnika z vzgojiteljem. Zdi se mi namreč, da vzgojitelja ali ni ali pa jih je zelo mnogo. Rast je psihološkega stališča proces, in sicer proces razvoja najrazličnejših komponent. Posredno je opisal te komponente v svojem referatu prof. Shaber. Po njegovem prikazu bi bile naslednje:

a) zmožnost pristnega čustvenega navezovanja na osebe iz družinskega kroga ali na druge odrasle ljudi;

b) zmožnost kontrole in integracije: koliko zmore mladostnik obvladati in uravnavati svoje vedenje glede na različne vplive in pritiske, katerim je izpostavljen; kako je zmožen počakati na zadovoljevanje želja, ki se mu zde pomembne in nujne; kako je zmožen razmisliti in podvreči svoje želje drugim;

c) vzori identifikacije; raven prizadevanj; interesna usmerjenost in motiviranost;

d) intenziteta notranjih konfliktnih situacij, osveščenost o neskladju med dobrim in zlim; zmožnost osebnostne reintegracije po konfliktnih situacijah;

e) zmožnost za uresničenje samega sebe tako, da bi bil mladostnik sprejet v družbi in znosen samemu sebi.

Ne glede na to, ali vsebuje ta prikaz vse komponente, ki s psihološkega vidika lahko pomenijo stopnjo osebnostne zrelosti, ali ne, je mogoče iz njihovega kratkega opisa razbrati, da se otrok na svoji razvojni poti ne srečuje z enim samim vzgojiteljem, ki mu pomaga odraščati. V tem smislu so vzgojitelji lahko starši, ožje sorodstvo, učitelji, mojstri, društveni delavci, prijatelji — vrstniki, objektivne življenjske situacije in otrokove

lastne poprejšnje izkušnje. Imamo torej opravka s celo panoramo vzgojnih vplivov v različnih življenjskih situacijah. Nobeden od teh činiteljev ni sam zase edini ali poglavitni predstavnik vzgoje, čeprav lahko zavzema v vzgojnem procesu manjšo ali večjo vlogo.

Toda obstoji še neka posebna značilnost vseh tistih oseb, ki vplivajo na rast mladega človeka, namreč ta, da »vzgoja« sploh ni osnovni namen in cilj njihovih dolžnosti, ki jih imajo do otroka, tudi staršev in šole ne. Starši naj predvsem skrbijo za otroka. Le en del skrbi za otroka predstavlja tudi vzgoja. In šola? »To je mesto, kjer učitelj motivira in vodi učni proces. Ta proces je bil in je ostal ena izmed poglavitni funkcij šole, pa čeprav je vključil v svoj program med drugim tudi takšna področja, kot so domovinska vzgoja, oblikovanje odnosov med ljudmi, prilagajevanje osebnosti, zdravstvena vprašanja, zabava in poklicno izobraževanje«.¹

Tako tudi nihče od vzgojnih oblikovalcev mladega človeka ni posebej usposobljen za vzgojno delo. Šele takrat, kadar nastanejo motnje v vzgojnem procesu, se naj vanj vključuje tudi strokovno osebje. Ali so potem to vzgojitelji v pravem pomenu besede?

V vzgojnih svetovalnicah opravljajo poglavitno delo psiholog, socialni delavec in morebiti še psihiater. Tudi psihoterapevt in socialni terapevt nista po svojem poslanstvu samo in prvenstveno vzgojitelja.

Ni mogoče zanikati, da pomeni celotni sodni postopek, od prve policijske intervencije pa do opustitve nadzora nad življenjem storilca kaznivega dejanja na prostosti, močan vzgojni poseg. Pa vendar skoraj nihče izmed ljudi, ki sodelujejo v tem procesu, po svoji poklicni usmerjenosti ni vzgojitelj v pravem pomenu besede. Strožje nadzorstvo je v rokah bodisi poklicnih bodisi prostovoljnih delavcev. Kolikor gre za strokovno usposobljenost, ima v tem primeru prednost izobrazba socialnega delavca.

O posebni poklicni izobrazbi vzgojiteljev neprilagojene mladine razpravljajo na mnogih mednarodnih sestankih od leta 1949 dalje.² Kljub temu je še vedno za večino držav aktualno poročilo, ki je bilo predloženo za Holandijo leta 1959, namreč, da opravlja največji del zavodskega personala svoje delo

¹ Kavaraceus, zv. I, str. 143.

² Association internationale des Educateurs des jeunes inadaptés, les Conférences Internationales d'experts réunis par la Commission Medico-Sociale et Psycho-Pédagogique du Bureau International Catholique de l'Enfance.

brez kakršne koli poklicne izobrazbe. Med službovanjem se šele ta personal izobražuje na občasnih tečajih. Ali pa opravljajo to delo ljudje z različno poklicno izobrazbo, kot na primer učitelji, socialni delavci, otroške vrtarice, delavci mladinskih organizacij in pod. Šolane vzgojitelje najdemo med domskimi vzgojitelji neprilagojene mladine le zelo redko.

Vloga mladinskega sodnika

Sodišče je državni oblastveni organ, ki z uporabo kazenskih sankcij varuje družbeno skupnost pred napadi posameznikov, ki kršijo normalne, pravno urejene družbene odnose. V konkretnem primeru je njegov predstavnik sodnik. To je osnovna sodnikova naloga, tudi v primerih obravnavanja mladoletnih storilcev kaznivih dejanj.

Toda že ta naloga vsebuje tudi vzgojno funkcijo. Celotni sodni kazenski postopek vodi k odkrivanju dejanja, ki je škodovalo posamezniku, posredno ali neposredno družbeni skupnosti, in k izreku sankcije, ki naj bi v prihodnje varovala družbeno skupnost pred takšnimi dejanji. Generalna in specialna prevenција sta sestavni del sodnega postopka.

Bodoča družbena nevarnost pa ni v kaznivem dejanju, ki je bilo že storjeno, marveč predvsem v osebi storilca, ki je s kaznivim dejanjem razkril, da je lahko družbi nevaren tudi v prihodnje. Zato se pozornost sodstva vedno bolj usmerja k storilcu kaznivega dejanja, k ugotavljanju in preprečevanju njegove moralne in družbene nevarnosti.

Tako je mogoče v nekaterih državah izrekat določene sankcije mladoletnikom tudi v primerih, ko še niso storili kaznivega dejanja, žive pa v takšnih razmerah in tako, da bi mogli postati družbi nevarni. Sankcije oziroma vzgojne ukrepe lahko izrekajo v tem primeru ali mladinski sodnik ali drugi organi, zlasti skrbstveni.

Pa tudi s civilnim postopkom je mogoče varovati nekatere pravice otrok in mladoletnikov ter preprečevati negativne vplive, ki bi pogojevali mladoletnikov razvoj v asocialno smer. Zato rešujejo ponekod mladinski sodniki tudi civilne zadeve s področja rodbinskega prava.

Z vsemi takšnimi nalogami pridobiva vzgojna vloga mladinskega sodnika velik pomen.

Ali je zanjo usposobljen, ali jo sme opravljati, ali je eden izmed vzgojiteljev mladega človeka? Glede na vse to, kar smo povedali o drugih vzgojnih oblikovalcih doraščajočih mladih ljudi, se nam zdi, da za opravljanje vzgojnih nalog ni niti bolj niti manj usposobljen, vsaj teoretično ne. Ali je po svoji izo-

brazbi pravnik ali ne, mu vzgoja mladega človeka ni osnovni namen, je pa ena od pomembnih sestavin njegovega dela. Težko je med amaterji vnaprej določiti teoretično usposobljenost in pravico do določenega dela. Le v konkretnem primeru je lahko s prakso in z intuicijo pridobljena usposobljenost večja ali manjša. Ker pa sodnik vzgojno funkcijo med drugim tudi opravlja, je dolžan svoje znanje izpopolnjevati v to smer.

V sedanjih razmerah se torej sodnik uvršča med druge vzgojne oblikovalce mladih ljudi z isto pravico in s svojimi posebnimi dolžnostmi. S tesnim sodelovanjem z drugimi vzgojitelji laiki bo prispeval k enotnosti vzgojnega postopka in k svoji usposobljenosti za opravljanje tega dela svojega poslanstva. Prav tako kot drugi vzgojitelji laiki pa, teoretično vzeto, na področju vzgoje ne more in ne sme imeti odločujočega, avtoritativnega položaja.

Sodelovanje sodnika z vzgojiteljem pred izrekom sodnega ukrepa

Kakor smo rekli, se mlad človek vzgojno oblikuje v raznih družbenih skupnostih: v lokalni skupnosti, v družini, v šoli, včasih že tudi na delovnem mestu, med vrstniki, v društvu ali v mladinski organizaciji. Če bi hoteli pregledati vzgojne vplive kot celoto, ki je oblikovala in še oblikuje mladostnika, ne bi smeli prezreti nobenega od njih. Sodnika bi morali zanimati vsi vzgojni vplivi v celoti.

Kako jih lahko opazuje? Sam, neposredno z razgovori in obiski, na podlagi pismenih poročil ali pa s pomočjo posredovalca (stalnega sodnega sodelavca, socialnega uslužbenca skrbstvenega ali mladinskega urada).

Nedvomno je, da sodnik sam vseh teh poslov ne bi mogel opraviti, niti ne bi bilo prav, da bi jih opravljal. Zato mu zbira podatke o okolju, v katerem mladostnik živi, poseben uslužbenec, po navadi socialni delavec. Toda sprva dobro zamišljeni koncepti se v praksi včasih tudi izrodijo, in to iz objektivnih ali subjektivnih razlogov. In tako socialni delavec pogosto le še anketira, čemur pravi mladostnik: »Socialni delavec je anketa«.³ Sodnik pa zahteva pismene podatke o vzgoji največkrat od šole. Pismeni stik mladinskega sodnika s šolo je omenjen v vseh treh poročilih, ki obravnavajo problematiko sodelovanja sodnika z vzgojiteljem še pred izrekom sodnega ukrepa.⁴ Da bi bil čimuspš-

³ Les Equipes d'Amitié, présentées par un groupe de Responsables, F. F. M., 25, rue des Ecoles, Paris, 1961, p. 39.

⁴ Hönigschmidt, Stewart, Schaber.

nejši, priporočajo nekateri referenti tudi osebne stike mladinskega sodnika s šolniki, če že ne v vsakem posameznem primeru, pa vsaj izven konkretne problematike zato, da bi se šolniki bolje seznanili z vlogo in nameni sodišča.

Pisмени stik sodnika s šolo v primeru posameznega mladostnika pa ima lahko tudi tele negativne elemente:

1. učitelj ne želi bremeniti učenca, ker ima to ali za denunciacijo ali pa vsaj za dokazno breme proti učencu (Schaber, Hönig-schmidt);

2. možno je obratno, da namreč želi učitelj varovati ugled in disciplino šole s preveč obremenilnimi podatki o učencu;

3. učitelj ne pozna intencij mladinskega sodstva tako, da bi mogel sestavljati poročila, kakor jih potrebuje sodnik (Schaber);

4. učitelj v glavnem in najlaže poroča o učnih uspehih in o šolskem obisku, pa čeprav je mogoče te podatke razbrati neposredno iz šolskih dokumentov.

Močno dvomim, da bi učitelj lahko dovolj zanesljivo ocenjeval mladostnikove interese, odnos do sošolcev, mladostnikove psihološke posebnosti in značaj, odnose v družini in družinsko situacijo. Kajti najbolj težavni, pa tudi najbolj komplicirani so mladostniki v dobi pubertete. To pa je hkrati doba, ko obiskujejo že višje razrede osnovnih šol ali srednje šole, kjer je predmetni pouk deljen na več učiteljev. Posamezni učitelji uče več razredov, v isti razred prihajajo le po nekaj ur tedensko. Kdo potem še pozna učenca? Kdo more ocenjevati kaj več od znanja in obiskovanja pouka? Tudi vneti ljubitelji mladine poznajo predvsem nekaj gojencev, pa še od teh po navadi le boljše, tiste, ki predstavljajo afirmacijo njihovega dela.

Še veliko manj vedo o učencih ravnatelj šol ali njihovi namestniki. Zelo redke pa so šole, ki imajo posebnega vzgojnega svetovalca, učitelja, ki obiskuje starše, ali šolskega socialnega delavca. Kolikor jih imajo, pomenijo ti delavci vmesni člen med učiteljem in sodnikom.

5. Pisмено poročilo šole sodniku je le enostranska informacija, večkrat uradniško izpolnjen obrazec. Toda z odkrivanjem kaznivega dejanja in mladoletnikove osebnosti se je odprla pred mladostnikom nova faza vzgojnega postopka, in to skoraj na vseh področjih njegovega stika z ljudmi: v družini, v šoli, morda na delovnem mestu, v mladinski organizaciji in celo med vrstniki. Vsaka od teh družbenih skupnosti ima svojo vzgojno moč in svoje posebne sankcije ali pobude. Tudi šola razpolaga s celo vrsto disciplinskih

kazni vse do izključitve, pa tudi z drugačnimi metodami, na primer obravnavanje kaznivega dejanja in mladostnika pred razrednim kolektivom. V vseh teh posegih je šola po navadi mnogo hitrejša od sodnika. Ali ne bi bilo potem prav in nujno potrebno uskladiti represivno silo vseh teh postopkov, jih koordinirati in smotrno drugega z drugim dopolniti? Ali more takšno delo nadomestiti zgolj enostransko informativno pisмено poročilo šole?

6. In končno, pisμένο poročilo šole je le del, čisto majhen izsek vzgojnega procesa, v katerem se oblikuje mladostnik. Kdo bo napravil sintezo vzgojnih možnosti v celoti?

Sodnik razpolaga s celo vrsto ukrepov, ki jih lahko izreče mladoletniku. Vendar jih moremo shematično razdeliti v dve veliki skupini: v ukrepe, ki še nadalje puščajo mladostnika na prostosti, in v ukrepe, ki izolirajo mladostnika v novo, umetno okolje.⁵ Zato mora imeti sodnik na razpolago dovolj gradiva za premišljeno oceno mladostnikove osebnosti v njegovem okolju: koliko in kaj bosta mogla doprinesati k ugodnemu razvoju mladostnik sam in njegovo okolje.

Nehote se mi vsiljuje takšna podoba:

<i>Okolje</i>	<i>Mladostnik</i>
lokalna skupnost	
družina in morebitno ožje sorodstvo	psihosomatska
šola	struktura
morebiti delovno mesto	osebnosti
klub ali mladinska organizacija	v sedanji razvojni fazi
vrstniki in družba	

Kdo je vzgojitelj in kdo naj sodniku pove, kakšne so vzgojne razmere, v katerih mladostnik živi, in kako so se odrazile v njem? Mislím, da to lahko storita dva posredovalca: eden, ki zmore oceniti vzgojni pomen celotnega okolja, in drugi, ki pokaže, kako so se vzgojni vplivi odrazili v mladostniku. Vprašanje torej, ali je prav, da iz te sintetične podobe izločimo šolo kot zlasti pomemben vzgojni činitelj in informator, prepuščam s tem v nadaljnjo obravnavo.

⁵ Schaber: *Le Juge et l'Éducateur* — collaboration avant l'audience; Vodopivec dr. Katja and Skaberne dr. Bronislav, *To What Extent Differences in Legislation and Treatment of Minor, Junior Adult and Adult Delinquent Persons are Justified*, Revija za kriminalistiko in kriminologijo, Ljubljana, 1961, p. 166.

Sodelovanje sodnika z vzgojiteljem po obravnavi

Iz poročil, ki sem jih prejela, in posebej še iz zelo izčrpnega poročila sodnice ge. Zabrodske bi bilo mogoče sklepati, da obstojita o sodelovanju sodnika z vzgojiteljem dva koncepta: eden, po katerem naj bi imel sodnik večji vpliv glede načina vzgajanja mladoletnika po izreku sodnega ukrepa, in drugi, po katerem bi bil njegov vpliv manjši in odgovornost vzgojiteljev, ki jim je vzgojni proces poveril, večja in samostojnejša. Kljub temu pa se mi zdi, da je nasprotje bolj navidezno kot resnično, sodnikova vloga in vzgojiteljeva samostojnost pa sta močno odvisni od konkretnih razmer v posameznih deželah.

Najprej je treba deliti sodelovanje sodnika z vzgojiteljem po izrečenem sodnem ukrepu na vprašanja o organizaciji prevzgojnega procesa in posebej na vprašanja o vzgojnih metodah.

Glede organizacijskih vprašanj menim, da vsi referenti več ali manj soglašajo z resolucijo, ki jo je sprejel V. kongres mednarodnega združenja mladinskih sodnikov in ki jo navaja ga. Zabrodska: »Mladinski sodnik naj izbere, usmerja in prilagaja individualni načrt tretmana za tiste mladoletnike, ki jih je sodil.« To pomeni, da sodnik izbere vzgojni ukrep in s tem tudi vzgojitelja, da konfrontira izvrševanje vzgojnega ukrepa z mnenjem strokovnjakov, kakor so ga podali pred obravnavo, da upošteva pri tem mladoletnikove razvojne možnosti in da bi bila takšna sprememba v korist mladoletnikovi prevzgoji.

Pri tem je eno bistvenih vprašanj to, ali je možno spremeniti vzgojni ukrep tudi iz milejšega v strožjega in iz časovno krajšega v daljšega, ne pa samo obratno. Temu vprašanju posveča posebno pozornost v svojem referatu prof. Schaber. Pisec opozarja med drugim tudi na to, da je nemara v vseh tistih primerih, ko ne obstoje zakonite možnosti spreminjanja posameznih vrst ukrepov v strožje in časovno krajših v daljše, primerneje izreči najprej strožji ali časovno daljši ukrep in tega nato po potrebi zamenjati z milejšim ali časovno krajšim ukrepom.

To pa lahko pomeni pri izrekanju sankcij nepotrebno poostritev, kar za samega mladoletnika nikakor ne more biti stimulatívno. Ne smemo namreč izgubiti iz vida, da pravniki in kriminologi sicer govorimo o tretmanu in o vzgoji, ki naj bi bila prilagojena stopnji vzgojne in družbene iztirjenosti posameznika, da pa vendarle vsak sodni ukrep pomeni za storilca kaznivega dejanja z njegovega vidika prisilen ukrep, ki ga sam povezuje s težo kaznivega dejanja in tako ocenjuje pravičnost

sodstva. Če pa tega ne bi storil, bi bil lahko še toliko bolj demoraliziran, saj bi moral priznati, da je ocena njegove osebnosti tem bolj negativna, čim ostrejši in časovno daljši je izrečeni ukrep. Če nima nihče vere vame, če družba ne kritizira samo dejanja, ampak mene kot osebnost, na čem in kje bom začel graditi in dokazovati, da v resnici sem in morem biti boljši, kot so me ocenili?⁶

Glede vzgojnih vprašanj in s tem v zvezi sodelovanja sodnika z vzgojiteljem, ki ga je sodnik izbral v konkretnem primeru, je praksa v različnih državah različna. Najprej bi za primer navedla prakso v Ljudski republiki Poljski, kakor jo je opisala ga. Zabrodska.

1. Nadzor staršev: starši morajo poročati sodniku ob določenih rokih, kako se mladoletnik vede, kakšni so njegovi učni uspehi, kakšni so njegovi interesi, kako uporablja prosti čas in pod. Sodnik pa jim daje po potrebi razne nasvete in navodila, verjetno tudi vzgojna. Občasno sklicuje sodnik sestanke s starši, za katere pripravi temo razgovora ali sam ali pa povabljeni pedagog oziroma psiholog. Poleg tega sodeluje sodnik z univerzo za starše.

2. Nadzor sodnega kuratorja: sodišče ima posebne sodne kuratorje, v glavnem prostovoljne (učitelji, zdravniki, znanstveni delavci, študentje in dr.). Od leta 1959 imajo nekatera sodišča tudi poklicne kuratorje (pedagogi, psihologi in pravniki). Sodnik soodloča pri imenovanju kuratorjev, sodeluje s kuratorjem, kadar se ta obrne nanj za pomoč, vsake tri mesece sklicuje sestanek s kuratorji, po 15 kuratorjev tvori posebno delovno enoto, ki jo vodi in nadzoruje sodnik. Poklicni kuratorji so instruktorji prostovoljnih ali pa sami prevzamejo težje primere mladoletnikov. S poklicnimi kuratorji se sestaja sodnik enkrat mesečno. Namen sestanka je, izdelati načrt za delo v prihodnjem mesecu in obravnavati tekočo problematiko, torej tudi in zlasti vzgojno problematiko.

3. Zavodska vzgoja: sodnikova ingerenca je večja v zavodih, ki spadajo v resor pravosodnega ministrstva, kot v zavodih, ki spadajo v resor vzgojnega ministrstva. Vsak zavod, ki spada v resor ministrstva za pravosodje, je pod protektoratom lokalnega sodnika, ki ga često obiskuje in se udeležuje sestankov pedagoškega osebja, poleg tega poroča zavod sodniku, ki je mladoletnika poslal vanj, vsake tri mesece o delu z mladoletnikom. V primeru pogojnega odpusta določi sodnik mladoletniku posebnega kuratorja, mu

⁶ Jugoslovanski kazenski zakonik iz l. 1960 daje v svojem 79. členu sodniku možnost, da spremeni sodni ukrep med izvrševanjem v milejši ali strožji ukrep.

da navodila glede tretmana in ga seznaniti z uspehi prevzgoje v zavodu.

Zelo podobno, čeprav nekoliko manj izdelano, je sodelovanje sodnika z vzgojiteljem v Jugoslaviji. Iz vseh teh navedb je mogoče sklepati, da je sodnikova vloga tudi v zvezi z izvrševanjem vzgojnih nalog vzgojiteljev v teh dveh državah pomembna in odločujoča.

Za razliko od takega načina sodelovanja je mogoče navesti mnenje gospoda Loxa, ki izhaja verjetno iz praktičnih izkušenj v Belgiji.⁷ Po njegovem mnenju naj bi bil vzgojitelj pri izvrševanju svojih vzgojnih nalog samostojnejši. »Sodnik in vzgojitelj imata vsak svojo nalogo. Njuni vlogi se prepletata in terjata tesno sodelovanje, ki je utemeljeno v medsebojnem zaupanju. Vzgojiteljeva vzgojna naloga je del sodnikovega vzgojnega programa. Toda ta naloga zahteva velik delež samostojnosti in spoštovanja do vzgojiteljevih delovnih metod«.

Čeprav se sodnik Lox v svojem članku omejuje na zavodsko vzgojo, mislim, da bi mogli njegova izvajanja posplošiti na vlogo vzgojiteljev v celoti. Kajti sodnik je s svojim ukrepom izbral vzgojitelja in na primer vzgojo izročil staršem le v primeru, če jim je tako nalogo lahko zaupal. Če vzgojitelj svoje funkcije ne opravlja v skladu s pričakovanji, lahko sodnik ukrep spremeni. To pa ne pomeni, da med vzgojiteljem in sodnikom ni najožjega sodelovanja (zlasti pri določanju mladoletnikove poklicne usmerjenosti), marveč le, da glede vzgoje sodnik nima odločujoče besede.

Za podobno stališče, kot ga zavzema sodnik Lox, se izrekajo tudi gg. Flouriot (Maroko), Hönigschmidt (Avstrija), Thomas (Avstralija), Vouyoucas (Grčija) in Würth (Brazilija.) Če smem njihovim poročilom pridružiti svoje mnenje, mislim, da je to stališče načelno pravilno.

Toda poleg načelnih stališč moramo upoštevati tudi praktične možnosti in dejanske razmere. Mislim namreč, da je k takšnemu sodelovanju enakopravnih partnerjev mogoče prehajati postopoma, kot to dopušča strokovna usposobljenost kadra. Dokler opravljajo varstveni nadzor predvsem prostovoljni delavci, dokler je število pravega vzgojnega in strokovnega kadra v zavodih majhno, dokler je splošna raven izobrazbe staršev nizka in je morda sodnik edini, ki ima visokošolsko izobrazbo ter večji osebnostni horizont, toliko časa je skoraj nujno, da je njegov vpliv večji, pa čeprav tudi na takšnem delovnem področju, ki pomeni zanj stransko in ne poglavitno obveznost. Čim bolj pa se posamezne vzgojne službe profesionalizirajo

in strokovno izpopolnjujejo, tem bolj se omejuje sodnikova vloga na delo, za katero je v resnici strokovno usposobljen. Zato odseva različna praksa v različnih deželah verjetno manj načelno teoretično orientacijo, marveč bolj stanje objektivnih razmer.

Posebej je v tezah za moje poročilo omejeno vprašanje mladoletnikove poklicne orientacije. Sodnik razpolaga s poročili strokovnjakov, iz katerih naj bi bilo med drugim tudi razvidno, kakšna poklicna usmerjenost bi ustrezala mladoletnikovim sposobnostim. Če se vzgojitelj, ki mu je bila vzgoja zaupana, s psihologovim predlogom ne strinja ali nima možnosti, da bi ga uresničil, ali lahko sodnik uresničitev zahteva? Vprašanje je dovolj zapleteno. Po eni strani bi moral sodnik že vnaprej izbrati takšnega vzgojitelja, ki bi imel največ možnosti za uresničitev vzgojnih predlogov. Po drugi strani pa se poklicno usmerjevalni predlogi dajejo po navadi v širših okvirih in niso ozko omejeni samo na določeno stroko. V takšnih okvirih je verjetno mogoče, v veliki večini primerov najti rešitev, ki bo mladoletniku v korist. Če pa gre pri vzgojitelju za očitno nasprotovanje in nerazumevanje razumnih razlogov, ki govore mladoletniku v prid, potem je bil vzgojitelj slabo izbran. Tedaj naj bi imel sodnik možnost vzgojni ukrep spremeniti in vzgojo zaupati drugemu vzgojitelju, v prihodnje pa naj bi previdneje odločal pri izbiri vzgojitelja.

Zaključek

V svojem poročilu sem bila močno omejena zaradi določenega obsega predavanja. Zato sem skušala deloma obdelati le tista vprašanja, ki so izhajala iz programa moje teme. Posebno vprašanje, ki bi zahtevalo izčrpno obravnavo, je načel v svojem prispevku sodnik Hönigschmidt. To je vprašanje sodnikove vzgojne vloge med sodnim postopkom (kako in v čigavi prisotnosti se uporabljajo mnenja izvedencev; sem bi spadala tudi obrazložitev sodnega ukrepa, način zasliševanja mladoletnikov in pod.). Morda bi bila to lahko ena izmed tém naslednjega kongresa mednarodnega združenja mladinskih sodnikov.

The Magistrate and the Educator

by Mrs. Katja Vodopivec

The article is the general report held at the sixth International Congress of Youth Magistrates (Naples, 26th—29th September 1962), published in Congress Materials and in *Monitore dei Tribunali*, Milano, 1962, p. 1849.

⁷ Lox F.: *Le Magistrat et l'Éducateur*, članek, rokopis.